

Види учбових дослідницьких завдань

№ з/п	Педагогічні дослідницькі уміння	Учбові дослідницькі завдання
1.	Уміння користуватися методиками вивчення особистості	Завдання на вивчення частково-наукових методів дослідження
2.	Уміння користуватися математичними методами обробки даних	Розв'язувати завдання з математичної обробки стандартних методик вивчення особистості
3.	Уміння будувати графіки, таблиці, які відображають об'єкт у статистиці	Завдання на графічну інтерпретацію об'єктів у статичному стані
4.	Уміння давати психолого-педагогічний опис особистості учня	Описати результати спостереження за учнем
5.	Уміння робити висновки про рівень розвитку здібностей і якісних характеристик особистості	Використовуючи опорні слова, пояснити цифрові дані окремих спостережень

ЛІТЕРАТУРА:

1. Батышев С.Я. Проблемы педагогики, психологии и экономики профессионально-технического образования и задачи по организации научных исследований в этой области // Организация научно-исследовательской работы по педагогике, психологии и экономике профессионально-технического образования. – М., 1974. – С.1–48.
2. Інформаційний збірник МО України. – 1992, № 20.
3. Леднев В.С. Содержание образования: сущность, структура, перспективы. – М.: Высшая школа, 1991. – 224 с.
4. Маслоу А. Самоактуализация // Психология личности: Тексты. – М.: Издательство МГУ, 1982. – 287 с.
5. Слостенин В.А. Формирование личности учителя в процессе его профессиональной подготовки. – М., 1976.

УДК 372. 36+81'342. 3: 378. 096

У.І. Ляшенко

***ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АУДИТИВНИХ НАВИЧОК НА
НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ***

Вивчення англійської мови на немовних факультетах є одним з пріоритетних напрямків сучасної вищої освіти. Аудіювання є одним із видів мовленнєвої діяльності і тісно пов'язане з усіма видами останньої, тому його вивчення на немовних факультетах є актуальним для сучасної освіти. Розв'язанням цієї проблеми займалися і займаються такі педагоги як Гапонова С.В., Черниш В.В., Жеренко Н.В., Метьолкіна О.Б., Єлухіна Н.В. тощо.

Метою означеної статті є висвітлення особливостей формування аудитивних навичок на немовних факультетах. Метою вивчення іноземної мови на немовних факультетах є навчання студентів на рівні користувачів іншомовного спілкування в усній та письмовій

формах. А успішність іншомовного спілкування значною мірою залежить, крім інших факторів, від рівня сформованості аудитивних вмінь і навичок. Студенти, які навчаються на немовних спеціальностях, мають неоднаковий рівень сформованості аудитивних навичок (оскільки аудіювання пов'язане зі всіма видами мовленнєвої діяльності: читанням, говорінням, письмом, тощо – то й рівень сформованості аудитивних навичок у студентів теж різний). У зв'язку з тим, що викладач формує ці навички у студентів повною мірою, або частково, він має добирати тексти певної тематики, які б містили у собі лексичний матеріал та граматичні конструкції необхідні для засвоєння їх студентами і такі вправи для перевірки засвоєного, які у повній мірі давали б змогу студентові застосувати одержану інформацію в своєму (іншомовному) спілкуванні. Методика формування аудитивних умінь студентів на немовних спеціальностях, що базується на текстах, передбачає трифазову роботу з аудіотекстом: підготовчу, виконавчу та завершальну. Студентові спеціальності ”Правознавство”, на нашу думку, доцільно дати текст такого змісту:

Cops and Robbers

Patrick doesn't patrol in a police car, he's a beat cop. He walks the streets and chats to people in the community until "a job comes up on the radio". He's usually in the same area which he describes in the following way: "When people come to New York they are amazed at how close the very rich and the poor live to each other. My area is basically a slum. There are a lot of 20 storey apartments. Many of the people in them have social problems. Shooting, domestic disputes, street attacks and robberies are common. Drug dealing is constant but not as publicly done as in some areas. In the middle of all of this, there are families who just continue their lives heroically and don't seem scared. I guess they're used to living here so they feel safe".

The particular Saturday night that Patrick spoke to us, he was hoping to make an arrest. He was hoping to find someone known as "Apple" who was responsible for a lot of drug dealings. Patrick had never seen him but had heard a lot about him and wanted to search him. The problem was that Apple had a lot of teenagers working for him. The teenagers usually warned Apple that the police were in the area and they also sold a lot of the drugs for him so Apple would not get caught himself.

After Patrick had patrolled for a few hours, a man in his early thirties walked up to him and said hello. It was Apple but he had no drugs on him so Patrick wasn't able to do anything. Apple wasn't only the one person on Patrick's list. "I wanted to see a guy called Andre who was on a weapons charge. I am also to find Rory, for a taxi robbery – I'd arrested him twice before. But Rory's mother told me he was living in another part of town, back with an old girlfriend whom he had stabbed six month before". Patrick suddenly got a message on his radio and needed to go to "an incident". A girl-gang had robbed a teenage girl of a necklace and beaten her. The suspect was only 15 years old and was the youngest in the gang. "I collected her from her house. She denied it at first but then she owned up, said goodbye to her grandfather and agreed to come to the precinct. When I brought her in, the sergeant looked sympathetically at her because she was so small and innocent-looking. The satisfaction of my arrest was very small indeed". Things got worse later that evening. Four more policemen in plain clothes arrived at the precinct with Apple. Patrick was pleased about this until he heard that all Apple had been charged with was possession of marijuana and was released. Apple was grinning from ear to ear. Did they depress Patrick? "A little bit, but the important thing to remember is that you can try again the next day and you can look again. You don't have to give up. It's time to finish up my paperwork and go home".

До підготовчої фази будуть відноситись такі вправи:

- Answer the following questions:

What do you know about New York district life?

To your opinion what way of life the policeman on duty has to have in the district?

Now, please, listen to the text in which the cop of such a district will tell you about his problems and his life?

- While listening find out what incidents are constant in Patrick's community:
 Shootings street attacks

Robbery
Drug dealing

murder
domestic disputes

Для виявлення рівня засвоєння студентами змісту цього тексту доцільно буде виконати такі вправи:

Comprehention check

Put the events of Patrick's Saturday night in the correct order

Four more policemen in plain clothes arrived at the precinct with Apple.

Patrick suddenly got a message on his radio and needed to go to "an incident".

After Patrick had patrolled for a few hours, a man in his early thirties walked up to him.

Apple was released.

Patrick was hoping to make an arrest on Saturday.

Say in proper way

1. Patrick hoped to have a rest on Saturday night.
2. Patrick saw Apple from time to time and wanted to help him with drugs.
3. The teenagers didn't like Apple and didn't let him sell drugs.
4. Patrick was a cop with the car.

Express your opinion

1. What do you think about Patrick's story?
2. What would you do if you were Patrick?
3. How do you think where and when the cop on his duty has to make an arrest and in what way it must be done?
4. Should a cop be rude with robbers, drug dealers and polite with common inhabitants.
5. Do you like detective stories or films about cops?
6. What detective stories or films about cops have you seen?

Just imagine that you are a beat cop, tell us your own story.

Зміст цього тексту пов'язаний зі специфікою спеціальності та буде більш доступний до розуміння його студентами за фахом "Правознавство" ніж студентам, спеціальність яких пов'язана з інформатикою та математикою. Отже, слова, які виносяться для запам'ятовування – це лексика, пов'язана зі специфікою спеціальності:

Cop – поліцейський

Robber – грабіжник

Drug pusher – торговець наркотиками

Accurate – точний, правильний

Patrol – патрулювати

Beat cop – поліцейський, що обходить дозором свою ділянку

Community – мікрорайон, округа

Slum – нетрі

Drug dealing – торгівля наркотиками

Charge – обвинувачення

Stab – завдати удару ножом

Suspect – підозрюваний

Own up – зізнаватися

Precinct – поліцейська дільниця

Sergeant – сержант

In plain clothes – у цивільному одязі (про поліцейських)

Тим самим цей текст і вправи (або система вправ) є пропедевтикою до вивчення теми "Crime and Punishment". Таким чином здійснюється один із пріоритетних принципів навчання в педагогіці вищої школи – принцип систематичності й послідовності викладання навчального матеріалу. Якщо текст "The Internet and Information Revolution" буде застосовано для аудіювання на спеціальності "Хімія. Біологія", то, навіть у перекладі, він не буде зрозумілим переважній більшості студентів цього фаху, тим самим принципи доступності та систематичності будуть порушені. А за відсутності систематичного

аудіювання не розвивається мовленнєвий слух, не збагачується активний словник студентів, не засвоюється лексичне значення слів, їх акустичний образ, не набуваються навички відтворення інтонації певних речень (фразових єдностей), які можуть бути подані носієм мови (в аудіотексті) або безпосередньо викладачем. У процесі добору текстів для аудіювання викладач має керуватись тим, що лексичний матеріал та граматичні структури повинні не лише бути засвоєні студентами, а й реально використовуватись в англomовному спілкуванні. Саме завершальна фаза (система вправ) сприяє тому, що студент має змогу застосувати лексику, граматичні конструкції, інтонаційні форми у своєму спілкуванні, оскільки вона включає в себе мовленнєву практику на основі змісту тексту і продукування висловлювань, які виходять за межі змісту тексту. Але аудіювання – це складний процес осмислення та переробки інформації і він не зводиться лише до прослуховування тексту та відповідей на певні запитання. Процес аудіювання починається зі сприйняття, під час якого завдяки внутрішньому промовлянню слухач (читач) перетворює звукові (зорові) образи в артикуляційні. Але правильне озвучення про себе можливе лише за умови добре сформованих вимовних навичок у зовнішньому мовленні. Тому аудіювання має розвиватись паралельно з читанням уголос та говорінням, що сприяє встановленню міцних зв'язків між артикуляційними та слуховими відчуттями.

Актуальним для сучасної освіти є навчання шляхом використання комп'ютерних технологій, де студент має змогу не лише прослухати іншомовний текст і передати його зміст, але й самостійно зробити контроль набутих їм знань та вмінь, потренувати свій артикуляційний апарат за допомогою комп'ютера (за невірної вимови комп'ютер напише те слово, яке відповідає вимовленій конфігурації звуків). Це розвиває мовленнєвий слух та поповнює лексичний запас студентів. Так, наприклад, при неправильній вимові слова ship комп'ютер напише слово sheer; слова bogie – слово boggy, тощо. Але добір текстів для аудіювання на комп'ютері для немовних факультетів теж має свою специфіку (вживання слів тексту в різних значеннях відповідно до його змісту). Наведемо приклади:

	Power	
Фіз. мат. ф-т. – енергія		фіз. вих. – сила
	Print	
Фіз. мат. ф-т. – друк		ф-т мистецтва – гравюра
	Mail	
Природн. – шкаралупа раку		інформатика – пошта
	Rude	
Юр. ф-т. – брутальний		природн. ф-т. – міцний (організм)
	Commute	
Юр. ф-т. – пом'якшувати покарання		Фіз. мат. ф-т. – перемикати
	Run	
<i>Фіз. вих. – біг</i>		<i>природн. – згряя риб</i>
Мистецтв – рулада		інж.-пед. ф-т. – робота двигуна
	Save	
	(рятувати)	
<i>Фіз. вих. – відбивати атаку</i>		<i>фіз. мат. ф-т. – зберегти</i>
	Death-watch	
	(особа, яка знаходиться біля ліжка помираючого)	
Юр. ф-т. – вартовий, який наглядає за засудженим на смертну кару;		
Природн. – жук-могильник		

Аналіз текстів для аудіювання, систем дотекстових і післятекстових вправ, лексики, що використовується, дозволяє зробити певні висновки, що у процесі опрацювання тем відповідно до розробленої робочої програми, або під час використання комп'ютерів, при формуванні аудитивних навичок на немовних факультетах тексти і вправи до них повинні відповідати таким вимогам:

- 1) тексти для аудіювання мають бути насичені фаховою лексикою та містити пізнавальну інформацію;
- 2) термінологія, яка використовується у тексті, повинна бути доступною для осмислення і відповідати специфіці спеціальності;
- 3) дотекстові та післятекстові вправи мають бути комунікативно спрямованими і містити в собі інтонаційні зразки речень тексту для аудіювання.

У цьому аспекті перспективами подальшого дослідження є вивчення доцільності дотримання до означених вимог у всіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмі) на немовних факультетах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гапонова С.В. Деякі особливості текстів для навчання аудіювання учнів старшої школи // Іноземні мови. – 2003. – №3. – С. 3–10.
2. Гапонова С.В. Розвиток особистості старшокласника у процесі навчання аудіювання іноземною мовою // Іноземні мови. – 2002. – №2. – С. 3–7.
3. Черниш В.В. Методика роботи з аудіокнижкою // Іноземні мови. – 2002. – №3. – С. 3–9.

УДК 37. 036: 37. 01132: 061. 237

Ю.В. Максимчук

КЛУБНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Сучасний етап демократичного розвитку українського суспільства спрямовано на розв'язання актуальних проблем становлення особистості та формування її громадянської свідомості, здатності сприймати, розуміти та примножувати цінності духовної культури. У вирішенні цих проблем відчутне місце належить питанням, пов'язаним із залученням студентської молоді до світу прекрасного, набуттям нею досвіду творчого освоєння та використання естетичних цінностей. Звідси пріоритетного характеру набувають завдання ефективної організації естетичного виховання студентської молоді, використання на практиці найважливіших форм і засобів впливу на її естетичну свідомість і поведінку.

У Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, Державній комплексній програмі естетичного виховання підкреслена необхідність послідовного й ефективного вирішення завдань естетичного виховання студентської молоді, підготовки її до глибокого сприймання, адекватної оцінки та творчого освоєння естетичних явищ повсякденного життя, творів мистецтва і літератури. Адже питання естетичної культури особистості охоплюють різні аспекти життєдіяльності студентської молоді, виявляють себе у сфері навчання, праці, відпочинку, побуту, міжособистісних стосунків, творчої діяльності. Перед вищою школою постають відповідальні завдання, спрямовані на те, щоб забезпечити належним чином процес естетичного виховання студентів, створити педагогічні умови, які б сприяли підвищенню рівня сформованості естетичної культури особистості.

Наше звернення до такого явища у суспільному житті, як клубна робота зумовлене тим, що в цій формі добровільного об'єднання і співпраці людей мають місце значні виховні можливості. Ураховуючи наявний потенціал клубної роботи, суспільна практика завжди намагалася її використовувати, переслідуючи при цьому певну мету та завдання.

Дійсно, клуби є соціально-історичним і культурологічним явищем, яке детерміноване соціальними, політичними, культурними умовами. На цьому наголошує І.Петрова, підкреслюючи, що перші клуби у традиційному їх розумінні виникли у Великобританії на межі ХVI–ХVII століть як заклади закритого типу, їх існування не виходило за межі кав'ярень, які були на той час типовим місцем для проведення дозвілля і виконували клубні функції завдяки загальнодоступності, можливості поспілкуватися один з одним, знайти